

Samhällsutveckling
Peter Adolfsson
Tfn: 063-142127
E-post: peter.adolfsson@regionjh.se

2023-03-08

RUN/565/2022

PM Regional prioritering för statligt investeringsstöd för bredbandsutbyggnad år 2023

Bakgrund

Regeringen har avsatt totalt 4,6 miljarder i ett statligt investeringsstöd till bredbandsutbyggnad för åren 2023–2027, varav 1,3 miljarder kommer att utlysas år 2023. Post- och telestyrelsen, PTS, har av regeringen fått i uppdrag att administrera detta stöd enligt förordningen (2020:266) om statligt stöd för utbyggnad av bredbandsinfrastruktur.

För 2021 fanns avsatt ca 1,5 miljarder kronor i motsvarande stöd och Jämtlands län beviljades drygt 111 Mkr i stöd till 19 olika bredbandsprojekt. För 2022 fanns avsatt ca 1,3 miljarder kronor i motsvarande stöd varav Jämtlands län beviljades drygt 67 Mkr i stöd till 18 olika bredbandsprojekt. Detta beräknas ansluta totalt 1 400 byggnader.

Inom ramen för förordningen ges regionerna möjlighet att vara delaktiga i två delar av stödet:

- Kvalitetssäkring av PTS:s byggnadsförteckning. Ett arbete som genomfördes under perioden 16 januari – 6 februari 2023.
- Fastställande av regionala prioriteringar. Ett arbete som kommer att pågå under perioden 12 april – 3 maj 2023.

PTS är förvaltande myndighet för stödet och svarar för huvuddelen av handläggningen. Det arbete som regionerna erbjuds göra förutom att kvalitetssäkra underlagen är att göra en regional prioritering. Genom att göra regionala prioriteringar bidrar regionerna med sin lokalkännedom och har möjlighet att styra stödet i linje med andra regionala värden. Det innebär att Region Jämtland Härjedalen kan beakta intressen med särskild betydelse för regionens utveckling och ge prioritet till platser eller områden där det är särskilt viktigt att en utbyggnad av snabbt bredband kommer till stånd.

De medel som annonserats är ett välkommet tillskott som kan ge bredbandsutbyggnaden en skjuts framåt, inte minst i de glesare delarna av Jämtlands län. Det statliga investeringsstödet för bredbandsutbyggnad går i linje med Region Jämtland Härjedalens regionala plan för bredband genom att främja utbyggnad i mer utmanande områden. Genom en geografisk spridning av de regionala prioriteringarna, se nedan, bidrar det till förutsättningar för bredbandsutbyggnad i hela länet.

De ansökningar för bredbandsutbyggnad till PTS som inkluderar regionalt prioriterade byggnader får en konkurrensfördel när PTS rangordnar och granskar vilka projekt som ska

tilldelas stöd. På så sätt får prioriteringarna genomslag på vilken utbyggnad som PTS finansierar med stödmedel. Prioriteringarna sker utifrån generella kriterier som PTS fastslagit, se nedan.

Regionala prioriteringar 2023

Regionala prioriteringar innebär att regionen, i samråd med kommuner och andra aktörer, anger vilka områden som anses prioriterade för PTS bredbandsstöd genom att markera byggnader i byggnadsförteckningen. Regionen har möjlighet att prioritera 30 procent av de byggnader med hushåll och arbetsställen som ingår i byggnadsförteckningen. Fritidshus får inte markeras som prioriterade byggnader.

Regionen väljer ut ett eller flera av PTS:s kriterier för prioritering, se nedan, och motiverar de kriterier som regionen väljer att tillämpa. Dessa kriterier ligger till grund för att välja vilka områden regionen vill prioritera. Prioriteringarna behöver dock anges på byggnadsnivå genom att regionen anger vilka byggnader i PTS byggnadsförteckning som ska vara prioriterade.

Kriterier att tillämpa vid regionala prioriteringar

Syftet med de regionala prioriteringarna från PTS:s sida är att få in regional styrning i bredbandsstödsmodellen och möjliggöra stödfinansiering av mindre kostnadseffektiva projekt. PTS kriterier för prioritering är framtagna i samverkan under 2019 och har därefter justerats och kompletterats utifrån behov. Kriterierna har en bredd i syfte att möjliggöra prioritering utifrån det som är centralt för utveckling i olika områden.

Följande kriterier går att använda sig av för att motivera regionens val av prioriterade byggnader. Minst ett kriterium måste tillämpas och det går bra att tillämpa alla så länge de motiveras och knyts till byggnader i särskilda områden. Respektive prioriterad byggnad kopplas till ett (1) kriterium för att PTS ska kunna följa upp vilka områden som prioriterats på vilken grund.

1. **Främjande av anslutningar till samhällsviktiga funktioner, som till exempel skolor, vård- och omsorgsboenden och allmänna kommunikationer**

Kriteriet syftar till att möjliggöra utveckling av samhällsviktiga funktioner genom tillgång till snabbt bredband med hjälp av stöd. Genom denna prioritering kan regionerna exempelvis bidra till användning av digitala välfärdstjänster och minska digitalt utanförskap.

2. **Beaktande av andra insatser som till exempel regionala initiativ och stödinsatser**

Kriteriet syftar till att kombinera insatser och investeringar i bredbands-utbyggnad. En möjlig samordning är att prioritera byggnader i kommuner som tidigare har genomfört ett så kallat Bredbandslyft, Bredbandsforums program för vägledning till kommuner som vill se över strategiska vägval i bredbandsfrågor. Se mer information om bredbandslyftet här: [Bredbandslyftet - bredbandsforum.se](https://bredbandslyftet-bredbandsforum.se)

En annan möjlig samordning är att välja att prioritera byggnader i områden där regionen valt att göra andra insatser, exempelvis utifrån den regionala utvecklingsstrategin (RUS).

Observera att kriteriet inte kan nyttjas för att samordna insatser genom att slå ihop olika stödprogram. Gällande regelverk och PTS villkor för bredbandsstöd behöver följas vid samordning av olika projekt.

Nytt för 2023 är att kriteriet kan användas för att prioritera områden i anslutning till pågående eller planerade projekt som beviljats stöd via Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF).

3. Beaktande av områdesspecifika förutsättningar som innebär sämre förutsättningar för bredbandsutbyggnad

Kriteriet syftar till att möjliggöra utbyggnad av stödfinansierad bredbandsinfrastruktur i områden där det är dyrare att anlägga bredbandsinfrastruktur. Skälen till detta kan variera. Det kan exempelvis handla om utmanande terräng och geografi, gles bebyggelse eller områden med dyra efter-anslutningar. Genom denna prioritering kan regionerna bidra till en styrning mot områden som är särskilt utmanande att nå genom kommersiell utbyggnad.

4. Beaktande av långa avstånd till närmaste nod i befintligt nät

Kriteriet syftar till att möjliggöra att byggnader vars beräknade avlämnings-punkter ligger långt bort från närmaste nod i befintligt nät får möjlighet till uppkoppling med hjälp av stöd. Regionerna kan välja att prioritera byggnader i områden med hänsyn till tid och/eller sträcka. Med tidsmässigt långt avstånd avses till exempel avståndet mellan öar i skärgården. Genom en sådan prioritering kan regionerna bidra till en styrning mot områden som är särskilt utmanande att nå genom kommersiell utbyggnad.

5. Områden som har utmaningar med postservice, mobiltäckning eller har sämre tillgång till ombud för grundläggande betaltjänster

Kriteriet syftar till att möjliggöra utbyggnad av stödfinansierad bredbandsinfrastruktur i landets mest utsatta glesbygd, där utmaningar med post-service, mobiltäckning eller sämre tillgång till ombud för grundläggande betaltjänster är vanligt förekommande. Genom denna prioritering kan regionerna exempelvis bidra till att öka områdets attraktionskraft och begränsa digitalt utanförskap.

Regionerna ska även inkomma med ett underlag som motiverar den regionala prioriteringen. Anledningen till att PTS behöver en motivering av regionens prioritering är dels att PTS ansvarar inför EU-kommissionen för att stödet hanteras enligt gällande regelverk samt dels att det bidrar till att skapa transparens i stödprocessen, något som är av betydelse för konkurrensutsättningen av stödet.

Prioriteringen ska motiveras utifrån de fem kriterierna ovan som PTS har sammanställt och som är förenliga med gruppundantagsförordningen (GBER).

Stödet och den regionala prioriteringen ska främja det nationella bredbandsmålet såväl som det regionala bredbandsmålet, vilka är densamma, att 98 procent av hushåll och arbetsställen ska ha tillgång till bredband med hastigheten 1 Gbit/s senast 2025.

Beskrivning av prioriteringsarbetet

Varje region har möjlighet att prioritera maximalt 30 procent av de byggnader som är hushåll och arbetsställen, d.v.s. byggnader som inte är fritidshus, som ingår i den slutliga byggnadsförteckningen.

En prioriterad byggnad ger två procents avdrag på det sökta stödbeloppet per byggnad, vid konkurrensutsättningen. Det finns dock ett maxtak för hur stor konkurrensfördel ett stödprojekt kan få genom att inkludera prioriterade byggnader. Maxtaket är 50 procent. Eftersom varje prioriterad byggnad ger två procents avdrag kan ett projekt maximalt utnyttja 25 prioriterade byggnader. För regionerna innebär detta att det är önskvärt att geografiskt sprida sina prioriterade byggnader. På så sätt minskas risken för att för många prioriterade byggnader hamnar i ett eller ett fåtal projekt och därmed inte nyttjas.

Region Jämtland Härjedalen bör ta tar fram en prioritering av stödberättigade byggnader och denna prioritering tas fram genom att varje kommun får prioritera max 30 procent av de stödberättigade byggnader som finns inom respektive kommun. Varje kommun får gärna rådgöra detta arbete med bredbandsaktörer inom respektive kommun. Region Jämtland Härjedalen sammanställer därefter dessa prioriteringar och skickar in detta till PTS senast 3 maj.

I fall kommunernas sammanställningar av prioriterade byggnader totalt sett för länet skulle bli lägre än 30 procent, till exempel på grund av någon kommun inte valt att prioritera 30 procent av sina byggnader, kan Region Jämtland Härjedalen lägga till byggnader/områden för att på så sätt nå en nivå på 30 procent prioriterade byggnader för hela länet.

Detta arbete ska då göras av den regionala bredbandskoordinatören i samråd med enhetschefen för Samhällsutveckling.

PTS:s tidplan för stödprocessen 2023

Fram till 16 januari år 2023

Data från Mobiltäcknings- och bredbandskartläggningen bearbetas.

16 januari – 6 februari 2023

Kvalitetssäkring av byggnadsförteckningen

23 februari – 27 mars 2023

Offentligt samråd

12 april – 3 maj 2023

Regionala prioriteringar

17 maj – 28 augusti 2023

Utlysning

29 augusti – 15 december 2023

PTS handlägger ansökningar